

REDACTIA  
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL  
Pentru Austro-Ungaria:  
pe 1 an fl. 10; pe 1/2  
an fl. 5; pe 1/4 de an  
fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1.

N-ră de Duminică pe  
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:  
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA  
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

cu titlu garmond: prima-dată  
7 cr.; a doua oară 6 cr.;  
a treia oară 4 cr. și timbru  
de 30 cr. de fiecare publi-  
cațiune.

Atât abonamentele cât și  
insertiunile sunt a se plăti  
înainte.

Scrisori nerfrancate nu se  
primesc.

# TRIBUNA POPORULUI

## Stările din Austria.

I.

(A.) Camera imperială din Viena și-a întrerupt ședințele Vinerea trecută, 6 Maiu, presidentul ei Dr. Fuchs anunțând, că proxima ședință o va face cunoscut prin scris. Intreruperea s'a întâmplat, pentru ochii lumii, din cauza, că eri, Luni, s'au intrunit în Budapesta delegațiunile, lucrările cărora sunt socotite că vor ține cam 18 zile.

De fapt însă reichsrathul ar fi putut lucra și el cu oare-care încordare, având în vedere munca uriașă, atât cea întârziată, cât și cea de toate zilele, ce stă întoianită în toate resortele și direcțiunile vieții publice din Austria. Decât, alta e pricina adevărată a intreruperii: mașina parlamentară s'a oprit din cauza chestiunii naționale, redusă acolo, unde nu se contesta nici celei mai mici naționalități dreptul la existență, la chestiunea egalei îndreptățiri a tuturor limbilor câte se vorbesc dincolo de Leitha, cu excluderea tendinței Nemților șovinști de a statori, prin lege, limba germană ca limbă de stat.

Va să zică în jurul acestei chestiuni a naționalităților, redusă în sensul tocmai amintit, se învîrtește viața politică a Austriei; ea este cauza neînțelegerilor și necazurilor cu cari au se lupta, ea este izvorul pedicilor și stânginirilor, pe care au a le birui oamenii de stat austriaci cărora Coroana le încredințează pe rând frânele statului, promovarea intereselor acestuia și ale Coroanei însăși. Câți se mistuesc, usează și abuzează în această muncă, nu împoartă; Coroana dă fiecăruia putere și sprigin necesar, cât fiecare om de stat crede că are de lipsă, pentru a-și îndeplini chemarea; rezultatul depinde de hărnicia și de „norocul“ cutărui ori cutărui om de stat...

Misiunea de căpetenie a contelui Thun, încredințată lui de către Coroană, a fost și este mereu: relnoirea pactului economic cu Ungaria, o chestiune pe care a tratat-o corespondentul nostru vienez în deamănunt la timpul seu. Facă-o contele Thun cu obstrucție ori fără obstrucție, cu ordonanțele cehece ori fără ele, cu rezolvirea ori fără rezolvirea chestiunii despre egală îndreptățire a limbilor, pentru moment, pentru ajungerea scopului de căpetenie, — tot una este. Numai pactul să fie; apoi vor veni altele pe basa proverbului nemțesc: „kommt Zeit, kommt Rath“ — cu timpul câștigat se va găsi și sfat.

Puterea și spriginul le dă așa dar Coroana și oamenilor de stat austriaci cât poftesc, pe văzute și nevăzute, întru biruirea pedicilor și stânginirilor, astfel încât la olaltă cu propria lor iscusință, istețime și îndemânaticia de tot felul ar putea isprăvi, după gândul celor-ce le lipsesc aceste două prețioase însușiri, multe de toate, dacă — și aici tocmai e bubă — dacă, zic, viața și hărnicia, demnitatea popoarelor n'ar fi de multe-ori mai puternice decât teoriile și combinațiunile oamenilor

de stat, fie cât de renumiți și piși cheri; dacă rostul firei n'ar fi mai firesc, decât calculațiunile puternicilor.

Așa e și în Austria — ear' peste puțin va fi așa și la noi în Ungaria, cu atât mai curând și mai sigur cu cât vom fi mai harnici mai jertfitori, mai neaccesibili altor înfriunțe decât celor pornite din curata iubire de neam.

Cetitorii nostri cam știu fazele prin cari trec și se desvoaltă stările de dincolo de Leitha, precum și șansele schimbăcioase, prin care pășeste contele Thun pe calea către menirea sa de căpetenie, încredințată lui de Coroană. I'am ținut în curent despre toate acestea până în zilele trecute, când am fost împedecat prin îmbulzeala altui material, ce ne stă mai aproape, a ne ocupa cu stările de dincolo; astfel că cele petrecute de atunci le-am putut aminti numai în fugă, în forma unor notițe scurte, precum s'a întâmplat și cu declarațiunea importantă a ministrului-president cisleithan, făcută în ședința de la 27 Aprilie. Suntem datori deci cetitorilor nostri a reproduce în articolul viitor drept punct de plecare și pre mai bună înțelegere a mersului și rostului lucrurilor, cele mai importante părți din ea.

DELEGAȚIUNILE s'au intrunit ieri în Budapesta, discutând fiecare separat.

## Scrisoare din București.

Trist. — Earăși tradare...

București, 8 Maiu.

„Drapelul“ atribue articolele noastre din urmă părintelui Dr. V. Lucaciu, care a petrecut săptămâna trecută câteva zile în capitala României. Adevărul este însă, că Dr. Lucaciu e străin de acele articole, și dacă vorbind cu un drapelist fruntaș, distinsul luptător național a exprimat și el aceleași păreri, e numai o dovadă, că în chestia națională mulți altfelii simțesc de cât cum eugetă confrății dela „Drapelul“

Pentru a demonstra însă, că până la ce grad patimile politice d'aici influențează asupra judecării chiar când e vorba de oamenii și lucrurile de dincolo, „Drapelul“ îl tratează pe dl Dr. V. Lucaciu cum a tratat dl Costinescu în Cameră pe o mare parte din fruntașii de dincolo: pur și simplu îl declară vîndut guvernului actual.

După-ce își exprimă adevărată încredință în atitudinea d-lui Lucaciu „ar fi fost liberă de ori-ce constrîngere, pornită din credințe intime“, „Drapelul“ scrie:

„Sperăm însă, că părintele Lucaciu va înțelege mai ușor unde s'începe interesul personal și unde începe cel general“...

E de sigur cât se poate de trist, când un ziar, ai cărui patroni spun, că mai presus de ori-ce interes pun chestia națională, scrie în acest fel și aruncă acuzări nevrădnice asupra unui luptător național care cei mai frumoși ani din viața sa i-a petrecut în temniță și care și în prezent este expus celor mai neomenoase prigoniri ungarești.

Fapta aceasta este cu atât mai urită, cu cât amici d'aproape ai numitului ziar știu

prea bine, că tot ce se scrie în acest sens la adresa dlui Dr. Lucaciu, este calomnie! Cui servește „Drapelul“ aruncând asemenea acuzare în contra unuia dintre cei mai curajoși luptători de dincolo?!

Evident, că numai Ungurilor, cari văzând, că cei mai înfocați naționaliști din România tratează astfel pe unul din conducătorii politicii naționale, natural, că vor trata și ei cu mai mare dispreț nu numai pe dl Lucaciu, ci pe întreg poporul românesc, în snul căruia — după părerea „Drapelului“ — chiar luptătorii încercați uită unde s'începe interesul personal și unde începe cel general“...

Lucrul este atât de grav, în cât am socotit, că „Drapelul“ își va trage seama și va reveni, mai ales după-ce a văzut, că „Timpul“ ia ce chip face armă din scriselile „Drapelului“.

Sunt însă patru zile la mijloc și „Drapelul“ n'a mai revenit.

Estă de ce ne-am simțit datori să relevăm deci și această parte a articolului celor-ce zic, că scriu astfel conduși numai de „iubirea cea mai curată“ pe care o au „pentru cauza fraților nostri subjugati“...

Vechinica istorie cu „tradarea“ eară alimentează presa d'aici. Eri pe zidurile capitalei afișe mari anunțau, că s'au descoperit „nove amănunte asupra trădării“, de astă-dată „amănunte zdrobitoare și sensaționale“.

Am cumpărat câteva din aceste ziare.

Estă ce citesc într'unul:

„Prin cercurile politice se spun câteva detalii sguuitoare privitoare la interpelarea de cea mai mare gravitate ce se va anunța Luni sau Marți la Cameră.

„Sunt atât de neînchipuit de grave aceste amănunte, în cât voim să cruțăm, câteva zile măcar, liniștea cetitorilor nostri, în speranță, că păcătosul de Sturdza va avea atâta rușine, ca să se retragă, spre cinstea acestei țări, înainte de a se da la lumină actul de înaltă trădare națională pe care l'a săvîrșit“.

Precum vedeți, lucrurile sunt grave de tot, și ea publicul să nu rămână nici măcar o zi în nedumerire, un alt ziar arată despre ce e vorba.

Sub titlul: „D. Sturdza și Românii de peste munți“, scrie într'un prim-articol:

„Am spus eri în ziarul, că guvernul unguresc a închis liceul românesc din Brașov“.

Și l'a închis anume în urma „trădării“ dlui prim-ministru al României, care în complicitate cu M. Sa Regele, după-cum scrie alt ziar, „au aservit pe frații de dincolo lui Franz Iosef și baronului Băuff“...

Azi se va ține o întrunire, unde probabil „guvernul trădător“ va fi osândit la moarte, ear' după-cum se vorbește, mâne ori poimâne dl Sturdza va fi interelat în Cameră, că de ce și cum a săvîrșit tradarea.

Din tot sgomotul un singur lucru este cert: de câteva zile se află în capitală dl Voina, eforul cu plată dela Brașov, care în mare taină a spus la o mulțime de naționaliști, că gimnasiul din Brașov e în mare primejdie și că dacă dl Sturdza nu va da bani, gimnasiul e perdut.

Rămâne, ca cei dela Brașov să judece dacă astfel procedând, dl Voina a servit gimnasiului?

Cât despre vuietul ce se face în jurul afacerii, rămâne bine constatat, că gimnasiului din Brașov nu i-se face astfel nici un serviciu.

## Sinodul eparhial din Caransebeș.

(După „Foaia Diecesană“

Ședința V 15/27 Aprilie.

Raportul Consistoriului diecesan despre reprezentațiunea sa către dieta țerii în obiectul proiectului nou de lege referitoriu la salarizarea preoțimeii noastre.

Sinodul declară cauza aceasta de urgență și o pune sub pertractare imediat.

La propunerea deputatului Dr. Alexandru Mocsonyi:

Sinodul ia comunicatul Consistoriului diecesan cu vie plăcere la cunoștință. Totodată sinodul exprimă dorința, că dacă proiectul acesta va deveni lege și prin urmare s'ar ivi necesitatea de a se preciza ținuta bisericii față cu noua situațiune, la ce numai congresul național este competent, pentru cazul acesta și la timp potrivit să se convoace un congres estraordinar. Acest conclud să se înainteze Prea Venerabilului Consistoriu metropolitan.

Comisiunea specială prin raportorul Dr. George Popoviciu referiază asupra propunerii Consistoriului diecesan, ca pe intravilanul rezidenței vechi episcopoești să se zidească un edificiu corespunzătoru trebuințelor Societății comerciale „Severineana“ și face următoarea propunere: „Propunerea Consistoriului diecesan referitoare la zidirea noafându-se rentabilă, nu se încuviințează. Față de aceasta propunere deputatul Traian Barzu face următoarea contrapropunere:

Reședința episcopoească cea veche să se adapteze cu spese de cel mult 8000 fl. pentru trebuințele „Severinenei“ având adaptarea a se efectui în conțelegere cu Direcțiunea „Severinenei“ și cu comisiunea sinodală constatătoare din deputații: Teodor cav. de Seracin, Dr. George Popoviciu și Titu Hațeg.

Punându-se aceasta contrapropunere la vot, se primește și astfel se decide:

Reședința episcopoească cea veche să se adapteze cu spese de cel mult 8000 fl. pentru trebuințele „Severinenei“ având adaptarea a se efectui în conțelegere cu Direcțiunea „Severinenei“ și cu comisiunea sinodală constatătoare din deputații: Teodor cav. de Seracin, Dr. George Popoviciu și Titu Hațeg.

Același referiază asupra raportului Consistoriului diecesan în obiectul concl. sinodal Nr. protocolar 66 ex 1897. referitoriu la cererea sinodului protopresbiteral al Caransebeșului, ca să se înființeze o cassă de păstrare diecesană și respective asupra propunerii consistoriale, ca Consistoriul diecesan să fie autorizat a primi depuneri dela comunele bisericesti, cari vor voi să-și depună banii lor în cassa diecesană. Sinodul în conformitate cu propunerea comisiunii speciale decide

Sinodul încuviințează în principiu propunerea consistorială. Totodată însărcinează consistoriul diecesan a veni la sinodul proxim cu propuneri concrete în privința modalității de fructificare a depozitelor din cestiune.

Același referiază asupra raportului delegațiunii congresuale în afacerea despărțirilor ierarhice.

Raportul delegațiunii congresuale se ia la cunoștință.

Același referiază asupra rugării profesorului de musică Antonie Sequens, ca să i-se deie dreptul la pensiuie în sumă de 800 fl, și propunere: Sinodul nu încuviințează cererea, ci susține concludul seu Nr. 72 ex 1897.

Față de această propunere deputatul Dr. Stefan Petroviciu face următoarea contra-propunere:

„Sinodul respinge cererea petentului de a i-se acorda cuincuenalul cerut, deoarece denumirea lui a urmat cu lipsirea de acest favor și de pretensiune la relut pentru cortel.

„Considerând însă, că petentului, care este dotat cu un salariu anual în suma rotundă de 800 fl., prin dispoziția cuprinsă în §-ul 13 litera a) a statutului nou de pensii Nr. 60 din 1895, adică prin limitarea de-o diferență minimală a cifrei categorice i-s'a causat o scurtare, carea colidează cu ecuitatea și cu un favor mai mare, ce-l avuse petentul pe temeiul motivului de mai înainte: Sinodul pentru a trece pe petent în categoria îndreptățitorilor la pensii ridică salariul profesorului Antonie Sequens de la 800 la 812 și Consistoriul diecesan este însărcinat a liquida profesorului Antonie Sequens salariul acesta începând din 1. Ianuarie 1898, iar în privința drepturilor și datorințelor dânsului față de fondul de pensii a proceda conform acestui conclud.”

Punându-se această contrapropunere la vot, ea cade și așa sinodul decide

Sinodul nu încuviințează cererea, ci susține concludul său Nr. 72 din 1897.

Același referențiază asupra propunerii deputatului Ioan Pinciu referitoare la ținerea unui parastas pentru fericitul episcop Ioan Popasu din incidentul aniversării a 10 a morții sale și la adunarea și edarea tuturor pastoralor lui în fa vorul fondului Ioan Popasu. Sinodul în conformitate cu propunerea comisiei decide:

Sinodul eparchial invită Consistoriul diecesan a dispune să se țină în diecesa întregă la 5/17 Faur 1899 parastas pentru fericitul episcop Ioan Popasu.

Cu privire la alegerea și tipărirea cuvântărilor pastorale ale fericitului episcop, se recomandă consistoriului diecesan încă este executabilă.

Același referențiază asupra propunerii Consistoriului diecesan referitoriu la planul corpului profesoral dela institutul pedagogic pentru înființarea și susținerea de cursuri paralele la institutul pedagogic pentru învățătoare, și în numele comisiei speciale propune:

„Deoarece bugetul diecesei nu este capabil de a suporta spesele începând cu instituirea și susținerea claselor paralele pentru elevele dela institutul pedagogic și în special retribuțiunea puterilor didactice, în care privință planul subțernut de altminterlea nu cuprinde nici un proiect pozitiv, de altă parte în vederea, că numărul elevilor în proporția de institutele sistematice în diecesă este atât de neînsemnat,

incât crearea claselor paralele nu se impune ca o necesitate imperativă

„Sinodul deocamdată nu încuviințează instituirea proiectată.”

Deputatul Titu Hațeg face contra-propunerea, ca să se primească planul corpului profesoral dela Institutul pedagogic, înființându-se clase paralele pentru învățătoare”

După ce în aceasta chestiune iau cuvântul mai mulți deputați, punându-se la vot contrapropunerea deputatului Titu Hațeg și primește și așa sinodul decide

Să se înființeze clase paralele pentru eleve la institutul pedagogic conform planului corpului profesoral.

Notariul Dr. Traian Badescu citește conpectul competițiilor de diurne și viatice ale deputaților sinodului din anul acesta în sumă de 1129 fl. 95 cr.

Suma de 1129 fl. 95 cr. se votează. Terminându-se agendele sinodului, la propunerea prezidiului se decide ca:

protocolul ședinței actuale să se autentice în 16-lea aprilie a. c. la 10 oare aam-meridiane prin acei deputați sinodali, cari se vor afla în Caransebeș, spre care scop să se presinte la oara defaptă în sala comunității de avere, în care s'au ținut ședințele sinodului.

Fiind pertractate toate obiectele prezentate sinodului eparchial, Prea S. Sa se adresează către membrii sinodului cam cu următoarele:

Cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns la finea pertractării tuturor obiectelor sinodale și toate s'au pertractat bine, în bună înțelegere afară de unele obiecte pertractate în ședința de astăzi, la cari mi s'a părut spiritele mai agitate, mai cuprinse de animosități. Să ne ferim dl-or de animosități la pertractarea actelor noastre publice bisericesti; cu toate acestea cred, că suntem în drept a zice, că lucrările au decurs în bună înțelegere, în pace, și putem zice, în dragoste. Se deie Dumnezeu, ca dragostea pură să domnească în inimile noastre spre binele bisericii noastre naționale! Mulțămesc pentru zelul și tactul bun, ce l'ați dovedit în decursul pertractărilor și doresc ca în sănătate să ajungeți acasă, luminând și desțepțând, precum am mai zis, pe credincioșii noștri ca niște adevărați apostoli, ferindu-ne de indiferentism. Cu acestea declar sesiunea a II-a a periodului 10 al sinodului eparchial de închisă.

La aceste părințești cuvinte ale Prea Sântiei Sale, deputatul George Martinescu în numele sinodului eparchial aduce mulțămirea Prea Sântiei Sale pentru corecta și înțeleaptă conducere a sinodului, dorindu-i sănătate.

După acestea deputații în urări de „să trăească” la adresa Prea Sântiei Sale se depărtează din sala ședințelor.

## Din România.

### Aniversare.

La 24 Aprilie (6 Maiu) fiind ziua onomastică a M. S. Reginei, un Te-Deum a fost cântat, la oarele 10 1/2 dim., la Mitropolie.

I. P. S. P. Mitropolitul primat, înconjurat de înaltul cler, a oficiat, fiind față: d-nii Dim. A. Sturdza, președintele consiliului și ministru al afacerilor străine; M. Pherekyde, ministru de interne; general Berendei, ministru de resbel; G. Pallade, ministru de justiție; C. F. Robescu, primarul Capitalei; general Vlădescu, șeful statului-major regal etc. etc.

După săvârșirea ceremoniei religioase, o companie din regimentul 1 de geniu, cu muzică și drapel, care a dat onorurile în curtea Mitropoliei, a defilat în fața dlui ministru de războiu și a lumii oficiale adunată pe scările biserice.

Orașul întreg a fost împodobit cu steaguri tricolore; cancelăriile ministerelor și ale tuturor administrațiilor publice au stat închise.

Registrelle Palatului regal, rămase deschise toată ziua, au fost acoperite de semănături.

Consiliul de ministri și soțiile d-lor ministri au adresat telegrame de felicitare Regelui și Reginei la Budapesta.

### Călătoria de întoarcere a M.M. LL.

Din Abbazia M.M. LL. Regele și Regina au plecat Sâmbătă dimineața.

Suveranii s'au dus la debarcader însoțiți de marele duce de Luxemburg, de prefectul districtului dl Fabiani cu soția și de membrii administrației băilor.

După-ce și-au luat rămas bun în mod foarte cordial dela persoanele prezente, M.M. LL. s'au dus pe bordul unui vapor special, în sunetul imnului național român, cântat de orchestra băilor, apoi au plecat la Fiume.

M. Sa Regele a conferit decorațiuni la diferite persoane.

La Agram, capitala Croației, M.M. LL. au sosit la amiază, fiind întâmpinate de primarul orașului, șeful gării, etc.

Primarul orașului a oferit un splendid buchet M. S. Reginei.

Suveranii au luat dejunul la gară și după o jumătate de oră au continuat drumul spre Budapesta, unde au ajuns la orele 9 seara, fiind întâmpinate de consulul general al României, dl Al. Bals și de întreg personalul consulatului, precum și de alte persoane de distincțiune.

Un tren special a plecat la orele 10.36 din gara de Nord, cu toți ministri.

## Police Verso

R O M A N

de

Alexej Alexejevits Lugovoi

(Urmare)

III.

— Citit'ai scrisorile ce și-le-am aruncat în cutia de scrisori a teatrului?

— Da, domnii mei; răspunde impresariul.

— Ai știut deci, că publicul în sezonul acesta nu e mulțămît cu compunerea trupei teatrale?

— Da, da! răsună de pe diferite bance din parter și de prin loge. — Am numit pe nume cântăreții și cântărețele pe cari voim să-i azim.

— Mesdames et messieurs! Incepe impresariul — signora Celano, care pași adinea-ori pe bină și pe care în anul trecut ați acceptat...

— Dar' numai pentru roluri secundare! îl întrerupe unul din public.

— ... Signora Celano, continuă impresariul, fără să-și peardă cumpătul, — nu

mai excepțional cântă azi în rolul acestora: eri am scimbat telegrame cu doamna Tintamare, în cel mai scurt timp va sosit.

— Asta-i bună! Trăiască!

— Dar' dl Scala, pe care de asemenea l'ați poftit, s'a angajat la Londra.

— Dta de sigur ai durmit atunci.

— Ear' dl Bünemann ridică pretensiuni, pe cari nu i-le pot implini.

— E treaba d-tale, să te impacii cu el. Nu putem asculta pe fie cine. Adevărați artiști și artiști voim, nu studenți. Dacă și place să primești de la noi banii, arată-ne opere și nu încercări de școală; acestea i-se strigă din toate părțile.

— Dă-ne nouă pe Bünemann, pe Bünemann îl voim, pe Bünemann, pe Bünemann! strigă publicul, și tropoitul cu picioarele începe de nou.

— Mesdames et messieurs! grăește de nou impresariul cu voce ridicată, — voi proba încă odată să mă înțeleg cu dl Bünemann. Poate că acum, că află despre hotărâta dorință a d-tre, nu-mi va veni cu condițiuni imposibile...

— Bünemann! Bünemann! strigă de nou publicul.

— Dar' domnilor și doamnelor, continuă impresariul, — cu toate acestea îndrăznesc a vă atrage atențiunea și asupra dlui Mo-

negro, care adineaori pași în fața d-tre; are voce admirabilă.

— Din aia noi, zău, nimic nu am auzit! zice unul din parter.

— De sigur își tănueste vocea, ori e sgârcit cu ea; sau doară nu-i plătești destul!

Acestea din galerie le-a strigat un ștregariu de om și a produs cu ele mare ilaritate în publicul din parter.

— Doar' nici n'ați voit să-l ascultați! replică impresariul.

— Cântă mai întâiu în roluri secundare, atunci apoi ne vom face judecata. E posibil, nu-i vorbă, că d-ta tragi mai mare câștig din aceea, că în loc de artiști renumiți angagezi nulițăți fără nume, dar' pe noi nu ne privește punga d-tale...

— Pe noi urechia noastră ne privește!

— Bünemann! Bünemann!

— Voiu face tot posibilul, răspunde cu un complesant compliment impresariul.

— Vom vedea!

— Permiteți să continuăm reprezentațiunea?

— Da, lasă să se ridice cortina, să auzim deci pe dl Monegro!

— Impresariul dispare după culise.

## Desbaterile

în parlamentul maghiar

### asupra proiectului de lege despre întregirea venitelor preoților necatolici.

Ședința dela 21 Aprilie.

Rakorszky (din partida populară) citează din vorbirea lui Tisza următorul pasagiu: „Credeți-mă priviți puțin în istoria și veștii convinge, că noi (Calvinii) și Israelii știți să ne apărăm interesele noastre, dar nici odată nu le vom aduce în opoziția cu interesele statului”. Vorbitorul critică cu asprime această enunțiațiune a zdrobitorului naționalităților.

A. Pulszky impută Sașilor, că acești domni sufer de o anumită grandomanie. Privitor la vorbirea lui Meltz zice, că pământ săsesc nu există, n'a putut să existe nici odată și nici nu va exista. Acel pământ nici odată n'a fost pământ săsesc, ci pământ regiu, pământul regelui maghiar, pe care regele maghiar a colonizat pe Sași sub condițiuni, de cari ei s'au ținut cu credință. Tot așa este o grandomanie pretensiunea lor, ca guvernul să-i consulte pe ei, ca confesiune deosebită, înainte de prezentarea acestui proiect de lege. Dacă vor privi legea din 1895, se vor putea convinge, că ei nu sunt și nu pot fi confesiune deosebită, ci constitue episcopatul de răsă germană al confesiunii maghiare ev. aug. Ei sunt evanghelici aug. maghiari de răsă germană, numai cât pe basa unor motive istorice sunt organizați într'un episcopat deosebit. Numai indulgența statului maghiar a făcut, că s'a tolerat rămânerea lor într'o astfel de confesiune deosebită și nu s'a pretins să iacă și ei parte din totalitatea evang. aug. Apoi d-nii deputați uită, că nu-i corect și nu-i legal titlul, pe care s'au obicinuit a-l folosi în acte, căci ei nu sunt „Siebenbürgische Landeskirche”, deoarece se află în Ardeal și alți aug., cari nu sunt cuprinși în acest organism. Și în alte privințe d-nii deputați au comis mari greșeli. Nu-i adevărat, că confesiunea lor ar fi fost mai puțin ajuto-rată din partea statului, căci nu se află în Ungaria nici o confesiune, poate nici cea romano-catolică, care să fi fost mai puțin sprijinită ca a lor, deoarece nici o confesiune nu a primit dij-nă dela credincioșii de altă religie, cum au primit ei dele jobaji „valahi”. Nu a existat confesiune, care să fi cerut atâta și să fi căpătat așa de mult, cât a căpătat confesiunea lor. Incă din timpul lui Bach ei au cerut și au căpătat 6000 fl. și afară de asta „statul maghiar” li-a dat întotdeauna sume însemnate. Si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

si nu se plângă deputații sași, căci aceea ca

(Va urma.)



de confesiuni capătă acum, ei au căpătat de mult încă cu interese cu tot.

P. Marjai (independent), criticând aspru proiectul, zice între altele, că: „nu corăspunde nici principiului egalității, căci pe când pe catolici li eschide, pe atunci pe preoții reformați, absolvenți de teologie și cu multă cultură, li pune pe aceeași treaptă cu rabinerii cei neculți, imigrați din Galizia. Aceștia însă nici nu sunt așa săraci, ca preoții protestanți. Chiar și în bogatul district reformat de dincolo de Tisa se află foarte multe comune, ai căror preoți nu primesc malar nici 200 fl. la an. Ca adevărat calvin, trebuie să zică despre proiect: „mânco-l cine l'a făcut, căci nici trupului, nici sufletului n-i trebuie.“

Protestează apoi contra celor ce pe Tisza l'numesc Papă al calvinilor. Un Papă ca Coloman Tisza, care este creatorul servitului și care calvinilor liberi știe numai de poruncească, nu-i trebuie. Nici odată Tisza nu va duce la bine pe reformați. Cu toată critica, vorbitorul declară în fine, că primește proiectul în speranță, că la desbaterea pe paragrafi se vor introduce în el anumite îmbunătățiri.

(Va urma).

1848.

8 Mai.

**Agram.**

În conferința ținută azi la Banul s'a elaborat planul lucrărilor dietei slavone-dalmatice, care se va convoca pe ziua de 5 Iunie. Deputații (192) vor fi aleși pe baza reprezentăției populare.

„Agramer Zeitung“ raportează, că senatul orașenesc din Agram a hotărât să refuză nedeșchise ordinațiunile venite dela ministerul ungar.

**Sibiu.**

Ani s'a ținut o sesiună a comunității orașenești. Circulara magistratului Cluj, în favoarea uniunii, s'a pus — ad acta.

Declarațiunea scaunului Mercurea și a Sașilor din Viena, contra uniunii, s'a luat spre plăcută știință. S'a hotărât a eda un circular către toate cercurile săsești, spre a expune motivele ce au îndemnat Sibiuul să se declare contra uniunii. — S'au luat dispoziții pentru repararea zidurilor cetății și pentru procurarea de munițiune pe sama gârdei civile.

**Sibiu.**

În 6 Mai a sosit ael dela Carloviț episcopul Șaguna, primit fiind de o companie de gardă săsească; l'au întâmpinat încă pe cale mai mult de 3 mii de Români din Sălaj, Rășinar și jur. A doua zi (Duminecă) P. Sa a făcut liturgie la biserica din suburbu, la care a chirotonit un preot și un diacon și în fine a rostit o vorbire către popor, rugându-l să fie în liniște până M. Sa va dispune în favorul țeranului român. Vorbirea a fost plină de omagiu față de Domnitor. La curte a primit visita Sașilor și a direcțiilor. La 2 a fost o masă splendidă luând parte consistorul și mulți mireni. În 8 Mai s'a ținut consistor în care s'a ales personajul consistorial. (Gaz. de Trans.)

9 Mai.

**Pesta.**

Ministrul de culte br. Eötvös face cunoscut prin ordinațiune, că după-ace se simte mare lipsă de învățători, dorește să trimită pe epesele statului 12 tineri de ori-ce religione, cari în decurs de doi ani să studieze în preparandiile prusiane.

**Tâmbălăul „Nemzeti Szövetség“-ului în comitatul Hunedoarei.**

Acum câteva zile am pomenit în ziarul nostru despre excursiunea „Nemzeti-Szövetség“-iștilor din Arad, ce plănuiau să o facă, pe Dumineca trecută, la poalele Munților Apusenii, cu scopul de a sădi în Brad, în Baia-de-Criș și Criștor câte un vlăstar cu multe speranțe de pe creanga aradană

a trupinei centrale din Budapesta a „Országos Nemzeti Szövetség“-ului.

Fițiucele aradane patriotice toate anunțau cu săptămâni înainte, cu toba cea mare și în chip de reclamă jidovească, ce minuni de isprăvi au să pună la cale și ce euceriri au se făptuiescă în patria lui Horea, lancu, Buteanu și a altor tipuri istorice dragi Românilor.

Au și fost, au benchetuit cât le ținu pofta, cu țigani și alte d'alea, știi; dar cât despre rezultat nu prea reiese nici chiar din descrierile kilometrice și hotărât exagerate ale fițiucelor de aici. Din Arad adică n'au mers mai mulți de cât 13 (cifra aradană!), din care 3/4 Jidani a la Auszterweil László, Ohrenschmalz Árpád, Magendust Izidor și alți asemenea.

Ear din Budapesta, de unde așteptau o droaie de celebrități și oameni mari, n'a venit decât trista, ba ridicola figură a indispensabilului rector Herczeg Mihály, cu două celebrități de tot obscure; în sfârșit, ca reprezentant al ziaristiceii, singur singurel numai ovreiașul Haragos (mai nainte Hühnersteig Sámuel), din partea lui Keleti Értésítő, fițiuca personală a lui Jeszenszky. A-tăta și nimic mai mult.

Din isprăvurile lor eacă ce reținem:

La Baia-de-Criș, au ținut tâmbălău patriotic cu vorbiri festive ridicole și toasturi caraghioase. Se înțelege, că locul prim se cuvine la toate ridicolului Herczegh, vorbirea căruia o vom aștepta mâne, precum și toată comedia într'un articol deosebit.

La Brad totul, „negalaktikus“, banchet și toate celea s'au isprăvit în restaurantul gării, în oraș nici n'au avut curagiu să meargă patrioții. Pe lângă sormănuțul de rector, cea mai comică, dacă nu voim să presupunem că pișchera figură a fost Menking Frigyes, directorul băii de aur dela Gura-Barzii, care în limba nemțească, „în numele supușilor imperiului german“ saluta pe „răspânditorii culturii maghiare“.

Una din celebritățile venite, sau aduse anume din Budapesta, Dr. Vaszy György, a figurat ca papagal pentru limba română, îndrugând cum a putut, sormănuțul, la elucubrațiuni patriotice.

După benchetuirea dela gară s'au mai dus excursioniștii să se aeriseze puținel în păduri și pe la stabilimente din giur și apoi, mai știi, când și cum s'au întors acasă.

Ridicolul de Herczegh se zice, că n'a plecat nici decum încântat acasă.

Ceoa-ce însă nu putem lăsa fără observație este următorul amănunt ce-l scoatem din „Arad és Vidéke“:

„Ovațiune neașteptată li-s'a făcut membrilor la Hălmașul mare. Stațiunea a fost plină de lume cu steaguri naționale, care insuflețită strigă: să trăiască. Locuitorii a 8 comune românești au venit la întâmpinare, sub conducerea preoților lor. În fruntea celor veniți au fost: fibrișul Lengyel Sándor și cu dlnsul, Darányi Iános, solgăbirșu; Ioan Groza, protopop gr.-ort. preoții Nicolae Popescu, N. Buzilla, Arsenie Circu; Sinusiu Sërban, etc.“

Așteptăm deslușiri relativ la scrisesele ziarului aradan, căci nu înțelegem ce a căutat dl protopop al Hălmașului cu preoții sei în tovărășia propovăduitorilor și răspânditorilor maghiarismului fie chiar în forme ridicole. Încă odată: cerem deslușiri.

**NOUȚĂ**

Arad, 10 Mai n. 1898.

Robii la secerat. Ministrul de justiție a trimis direcțiunei Inchisorilor din Seghedin un rescript, prin care li demandă, că în prevederea eventualilor greve ale secerătorilor să țină la îndemână 300 de robi spre a-i pune în brazdă la seceriș. — La cas de lipsă direcțiunea ară să pună acești 300 de robi la dispoziția ministeriului de agricultură, care li va distribui apoi proprietarilor mai mici.

Cassarea exarândării regaliilor. După cum se anunță din isvor sigur, cu finea anului carent ministrul de finanțe va cassa definitiv exarândarea regaliilor. Prin acea-

sta mulți arândatori de regale vor fi constrinși a-și vedea de alte ocupațiuni pentru anul viitor.

Orcan și grindină în munții Matra. Sâmbătă s'a lăsat asupra hotarului dela poalele munților Matra un teribil orcan împreună cu grindină, care mai ales în comuna Sluha a făcut mai mari devastări. A răsturnat și demolat case, ear' în vii a făcut atâta pagubă, încât de recoltă nici vorbă nu mai pôte fi. În satul Mărțunca, din nenorocire s'a aprins o casă tocmai pe timpul orcanului. Dela aceasta focul s'a extins și asupra caselor din vecini, așa că în scurt timp întreg satul era cuprins de flacări. Au ars douăzeci-și-două de case și tot atâtea clădiri economice.

Turburări în Italia din cauza foametei. Lipsa de pâne împinge pe populațiunea săracă italiană la demonstrațiuni și excese. În Firenze s'au întemplat grave demonstrațiuni în cari s'a întemplat și moarte de om. Pentru restabilirea ordinii a trebuit să întrevină miliția. Brutarii sunt păziți de poliție.

Demonstrațiuni de acestea s'au făcut în mai multe orașe; în unele demonstrațiunile luaseră față atât de periculoasă, încât a trebuit să se publice stare de asediu, ca d. ex. în Milano, ear' pentru districtul militar al Toscanei este însărcinat cu susținerea ordinii generalul Hensk.

Di Dr. I. T. Mera, medic în Karlsbad, și a relnceput activitatea în renumita scaldă din Boemia; dând consultații, ca în toți anii, în locuința sa: Marktplatz, „Tempel“, dela orele 7—9 dimineața și 3—5 după amiază.

Rectificare. O scăpare din vedere tipografică face să nu se înțeleagă rostul ultimelor cuvinte din articolul de fond al numărului nostru de ieri, coloana 3-a, alienatul 2-lea, sunând astfel: „mai corăspunzător cinismului lor d. t. (-l)... reptă ultimă“. Explicația e următoare: între litera singulară, care completește vorba „...reaptă“, într'adins ciuntită, în „treaptă“, și imediat după acest t, trebuie să steie, în paranteză, un l. precedat de o liniuță scurtă de tot, astfel dar: - l. Liniuța înlocuiește o vocală cu accent circumflex dintre t și l. a unui alt cuvânt decât treaptă, pe care însă condeiul autorului s'a împotrivit a'i scrie întreg, de aceea s'a înlocuit cu „treaptă“. De altfel vocala ascunsă în dosul liniuței se poate lesne ghici.

Frumușea limbei maghiare. Alaltăieri a făcut Liga maghiară (Országos nemzeti szövetség) mare tâmbălău patriotic în Baia-de-Criș, Brad și Crisior, unde a înființat filiale, pentru-ca și printre românii dela Criș să propage cultura maghiară și frumușea limbei maghiare. Că ce frumoasă e aceasta limbă se vede și din frasa: „legkéségbecsletben ne védekeznék ez eszeveszett vakmerőség ellen“, care o scoatem din prim-articolul de alaltăieri, Duminecă, al lui „Arad és Vidéke“. Frumoasă frasă, nu-i vorbă; poate sta față n față cu „ha én téged megköpenyegerítellenithetnék“.

Anticități române în Pecica. Pe hotarul comunei Pecica cu ocaziunea clădirii unor cuptoare de ars cărămizi lucrătorii au aflat interesantă anticități despre cari s'a constatat că sunt parte de proveniență romană parte de proveniență sarmatică. Anume s'au aflat câteva vase de lut, dintre cari unul este foarte frumos lucrat; acestea sunt rămase dela sarmații cari pe timpul Romanilor locuiau regiunile dela malurile Mureșului. Apoi mai multe fibule de bronz, despre cari la muzeul național din Budapesta s'a constatat că sunt fabricate romane, cari au ajuns în posesiunea sarmaților de sigur prin mijlocirea comerțiului.

Contribuție pentru bicicletă. Orașul Timișoara se vede că s'a săturat de plăcerea ce i-o procură biciclștiții, și acum voește să împreune frumosul cu folosul

Anume senatul orașenesc plănuiește a su-pune la contribuție bicicletele, ejectând pentru bicicleta de bărbați 5 fl. la an, ear' pentru a damelor 10 fl. la an. Pentru dame mai mult, — de sigur nu din alt motiv, ci numai conduși de principiul de „a împreuna frumosul cu folosul“.

**Serată literară românească**

în

**Budapesta.**

SOCIETATEA DE LECTURĂ

**„PETRU MAIOR“**

invită la

**SERATA LITERARĂ-MUSICALĂ**

Împreună cu joc ce o va arangea în favorul fondului seu sub patronatul Il. Sale Domnului Dr. ALEXANDRU MOCSONYI DE FOEN, Joi în 19 Maiu st. n. 1898 în Reduta orașenească (Városi Vigadó).

**PROGRAMA:**

1. Cuvânt de deschidere, rostit de președintele societății. — 2. a) „Primăvara“, de N. Popovici. b) „Cât e țara“ de J. Vidu; exec. de corul societății. — 3. „Aria Gertrudei“ din opera Hamlet de Thomas, cântată de d-șoara Valeria Pop, acomp. la pian de d-șoara Clotilda Oltean. — 4. „Petru Maior“ disert. de Iosif Eneșcu, stud. fl. — 5. „Fantasie Impromptu“ de Chopin; executată la pian de d-șoara Virginia Gall. — 6. a) „Despărțiroa vânătorului“ de Mendelssohn-Bartholdy. — b) „Noaptea“ de N. Popovici; esec. de corul societății. — 7. „Poana fermecătoare“ de V. Alexandri, declamată de d-șoara Ecaterina Mezei. — 8. „Ilustrazione romana“ rhapsodie de Carol R. Karras; exec. la pian de d-șoara Clotilda Olteanu. — 9. a) „Flori de nufăr“ de J. Murășan. — b) „Mugur mugurel“ de G. Dima, cântate de d-șoara Valeria Pop. — „Mama Anghelușă“, canțonetă de V. Alexandri, predată de Simion David, rig. în medicină. — „Marșul cântăreților“ de N. Porumbescu; esecutată de corul societății. Inceputul la orele 7 1/2 seara. Taxa de intrare de persoană 2 fl., de familie 5 fl. Damele sunt rugate a se presenta în toaletă de soirée sau în costum național. Ofertele marinimoase, intrate la adresa cassarului Camil Velican (IV Lipót-utza 44. II. 13.), se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

**ULTIME ȘTIRI****REȘBOIUL.**

Londra, 9 Mai.

Din Hongkong se anunță: Admiratul spaniol a comunicat guvernului că i'e cu neputință a desvolta o împotrivire cu rezultat de prevăzut. În interesul urmanismului mai bine se predă, de și e gata a lupta și a muri.

**Răsvrățiri din Italia.**

De vr'o săptămână aproape în toată Italiei de nord și mijlocie se întâmplă turburări și răsvrățiri din cauza mării scumpeți a trailului, ear' mai ales a pânei. Eată ce spune ultima depeșe din

Milano, 9 Mai. Răsvrățirile încep a deveni tot mai întinse și mai amenințătoare. În încăerarea de azi au căzut 200 morți și foarte mulți răniți. Locuitorii mereu și mereu întocmesc noue baricade și pușcă din ferestrele și acope-rișurile caselor.

În mai multe orașe din Italia se pregătesc astfel de scene.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirliann.

385 sz.  
1898

**Arverési hirdetmény.**

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Rékási kir. járásbíróság 1898 évi 3590 számú végzése következtében Transilvania pénztntézet javára Martinovici Miklós ellen 229 frt 40 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 760 frtra becsült színméz, butorok sőtől álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

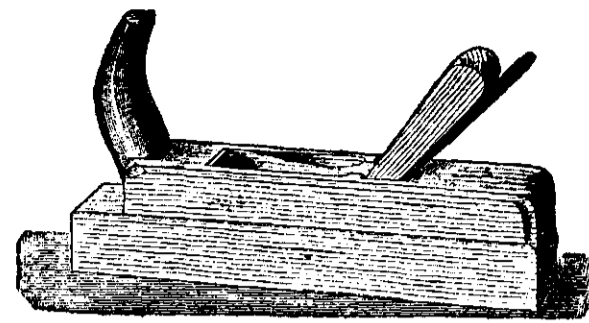
Mely árverésnek a Rékási kir. bíróság 3590 1898 számú végzése folytán 229 frt 40 kr tökekövetelés és járulécai erejeig N. Topoloveczen leendő eszközzésére 1898 évi majus hó 12 napjának délelőtti 9 órájára határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

A menyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfogatatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1891. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is foganatosítottatni fog.

Kelt Rékáson 1898 évi május hó 2 napján.

167 1-1

kir. bír. végrehajtó.



**CARL F. JICKELI**

(165) 4-10

SIBIU

trimita la cerere gratis și franco bogatul seu

**PREȚ-CURRENT**

(lista de prețuri) ilustrat și în limba română, asupra tuturor sculelor (unelte) de lucrări de lemn, pentru mäsari și sculptori.

Valabil dela 1 Maiu 1898.

**MERSUL TRENURILOR**

Valabil dela 1 Maiu 1898.

Arad—Budapesta.				Arad—Ciaba—Oradea-mare.				Seghediu—Arad				St. Ana—Chitighaz.			
Arad, pleacă	dim.	acc.	d. m.	Arad, pleacă	dim.	a. m.	seara	Seghediu, pleacă	d. m.	seara	dim.	St. Ana, pleacă	d. m.	seara	dim.
8.18	4.00	11.20	9.85	5.10	11.20	9.85	9.85	2.19	6.10	3.08	3.08	3.25	8.20	6.15	6.15
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...